education

Lefapha la Thuto la Bokone Bophirima
Noord-Wes Departement van Onderwys
North West Department of Education
NORTH WEST PROVINCE

PROVINSIALE ASSESSERING

GRAAD 10

EKONOMIE V2

NOVEMBER 2019

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

Die nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye

Kopiereg voorbehou

AFDELING A [VERPLIGTEND]

VRAAG 1

1.1. VERSKEIE KEUSE VRAE

1.1.1 A- Beperkte hulpbronne✓✓

1.1.2 C- Skaarsheid✓✓

1.1.3 D- Huishoudings✓✓

1.1.4 B- Resessie✓✓

1.1.5 C-Selfversorgend✓✓

1.1.6 A- Khoisan✓✓

1.1.7 B- E-elektronies✓✓

1.1.8 D-Sensus✓✓ (8 x 2) (16)

1.2. PAS KOLOMME

1.2.1 F ✓ ‘n Stelling gebaseer op feite wat bewys kan word.

1.2.2 A✓ Waar goedere en dienste gekoop en verkoop word.

1.2.3 D✓ Gelyke geleenthede vir alle mense in die werksplek.

1.2.4 C✓ Rou material of natuurlike hulpbronne word onttrek, gekweek en geoes.

1.2.5 I✓ ‘n Toename in reële BBP.

1.2.6 E✓ Die periode van baie hoë ekonomiese aktiwiteite, voordat die ekonomie afneem

1.2.7 G✓ ‘n Proses van ruiling van goedere en dienste sonder geld.

1.2.8 H✓ Dit is die ekonomiese aktiewe bevolking wat bestaan uit mense tussen die ouderdom van 15 en 64 wat aktief na werk soek . (8 x 1) (8)

1.3. EEN TERM

1.3.1 Arbeid✓

1.3.2 Absolute skaarsheid✓

1.3.3 Makro

1.3.4 Migrasie✓

1.3.5 Trog✓

1.3.6 Sekondêre ✓ (6 x 1) (6)

AFDELING B

Beantwoord enige TWEE vrae in hierdie afdeling

VRAAG 2: MAKRO-EKONOMIE

2.1.1 Noem enige TWEE menseregte

- Onderwys✓
- Toegang tot 'n basiese lewenstandaard✓
- Regverdige arbeidspraktyke✓
- Toegang tot gesondheidsorg✓ **(enige 2 x 1) (2)**

2.1.2 Hoekom vorder die regering belasting vanaf sakeondernemings en huishoudings in?

- Belasting is die regering se inkomste✓✓
- Die regering sal in 'n posisie wees om openbare goedere en dienste te voorsien aan huishoudings en sakeondernemings.✓✓**(enige 1 x 2) (2)**

2.2 DATARESPONS

2.2.1 Watter produksie faktor word uitgebeeld in die bostaande spotprent?

- Arbeid ✓ **(1)**

2.2.2 Watter vergoeding sal ontvang word by die uitgebeelde produksiefaktor?

- Lone/Salarisse✓ **(1)**

2.2.3 Verduidelik kortliks die term produksie.

- Dit is die proses waartydens die entrepreneur al die produksiefaktore kombineer en dit verander in 'n bruikbare produk✓✓ **(2)**

2.2.4 Wat is die belangrikheid van entrepreneurs in die ekonomie?

- Hulle dra by tot die BBP (toename in produksie van goedere en dienste) ✓✓
- Hulle dra by tot werksgeleenthede✓✓
- Verhoog regerinsinkome √√ **(4)**

2.2.5 Hoe kan ekonomiese groei lei tot ekonomiese ontwikkeling?

- 'n Toename in die bruto binnelandse produk beteken meer goedere en dienste is beskikbaar vir die bevolking✓✓
- Meer mense sal indiensgeneem word en dit sal lei tot 'n toename in die lewenstandaard ✓✓ (aanvaar enige ander korrekte relevante respons)

(2 x 2) (4)

2.3 DATARESPONS

2.3.1 Watter soort ekonomie word uitgebeeld deur die bostaande diagram?

- Geslote ekonomie.✓ (1)

2.3.2 Watter deelnemers in die ekonomie sal intermediêre goedere gebruik?

- Sakeondernemings/Firmas. ✓ **(1)**
-

2.3.3 Beskryf die term ekonomiese kringloop.

- Dit dui die vloei van goedere en dienste, geld, inkomste, produksie en besteding in die ekonomie ✓✓ **(2)**

2.3.4 Hoekom is dit belangrik dat die regering mense aanmoedig om plaaslike goedere te koop?

- Om plaaslike produseerders te ondersteun. ✓✓
- Vir die ekonomie om te kan groei (produksie verhoog) ✓✓
- Vir werkskepping. ✓✓ **(2)**

2.3.5 Beskryf kortliks die rol van die huishoudings in die bostaande diagram.

- Voorsien aan die regering en sakeondernemings produksiefaktore✓✓
- Voorbeelde: Natuurlike hulpbronne, kapitaal en arbeid✓
- Huishoudings verdien ‘n inkomste deur die voorsiening van produksiefaktore✓✓
- Hulle spandeer hul inkomste in sakeondernemings ✓✓
- Huishoudings betaal belasting aan die regering. ✓✓ **(4)**

2.4 Onderskei tussen makro-ekonomie en mikro-ekonomie

Makro-ekonomie

- Dit bestudeer die ekonomie as ‘n geheel. ✓✓
- Dit fokus op die ekonomiese gedrag van ‘n samelewing. ✓✓
- Voorbeeld: makro-ekonomie sal wees om inflasie, werkloosheid, of ‘n land se ekonomiese prestasie te bestudeer. ✓✓ **Enige(2 x 2) (4)**

Mikro-ekonomie

- Dit is die studie van individuele verbruikers, huishoudings, firnas en ander organisasies. ✓✓
- Fokus op die aanbod en vraag besluite van die individue. ✓✓
- Mikro-ekonomie oorweeg die individuele vraag vir ‘n sekere produk teen ‘n sekere prys, of hoe individue besluit wat om te koop en wanneer om dit te koop. ✓✓

Enige(2 x 2) (4)

NB: As leerders se respons in tabel vorm is moet dit oor nagesien word

2.5 Evalueer die effek van die sakesiklus op die ekonomie

1. Verandering in totale aanbod en vraag. ✓
   - In 'n herstel fase sal vraag toeneem✓✓
   - Dit kan lei tot 'n tekort aan goedere en dienste as gevolg van die toenemende vraag, sakeondernemings sal meer moet produseer vir die hoeveelheid vraag ✓✓
   - In 'n resessie sal die vraag na goedere en dienste afneem as gevolg van die hoë werkloosheidskoers, besighede sal hul produksie verlaag

2. Verandering in ekonomiese groei ✓
   - In 'n afswaai in 'n sakesiklus sal ekonomiese groei verminder, sakeondernemings sal minder produseer ✓✓
   - Gedurende die opswaai fase van die sakesiklus, sakeondernemings sal meer goedere en dienste produseer en indiensnemings sal styg omdat meer mense indiens geneem is. ✓✓

3. Verandering in indiensneming ✓
   - Gedurende die afswaai fase van die sakesiklus, sal sakeondernemings minder produseer wat sal lei tot werksverliese vir mense, werkloosheid sal verhoog. ✓✓
   - In 'n opswaai fase van die sakesiklus , sakeondernemings sal meer goedere en dienste produseer en meer mense indiens neem, indiensnemings sal verhoog. ✓✓

4. Verandering in pryse ✓
   - In 'n afswaai in die ekonomie, is pryse gewoonlik aansienlik hoog en mag verder toeneem. ✓✓
   - Mense sal nie die goedere en dienste kan bekostig nie en sal minder goedere en dienste koop.

5. Verandering in die wisselkoers ✓
   - In 'n afswaai is daar 'n afname in die vraag vir 'n land se goedere en dienste en 'n afname in uitvoere. ✓✓
   - Die vraag na die land se geldeenheid sal afneem en dit lei na die koopkrag wat sy waarde verloor✓✓
   - In 'n opswaai is daar 'n toename vir 'n land se geldeenheid. Meer mense koop die land se goedere en dienste. Die koopkrag verkry dan weer sy waarde. ✓✓

(8)
[40]

VRAAG 3: EKONOMIESE STREWES

3.1. Beantwoord die volgende vrae.

3.1.1 Noem enige TWEE bank instellings in Suid-Afrika.

- FNB (Eerste nasional bank.) ✓
- ABSA Bank✓
- Capitec Bank✓
- Standard bank✓
- Nedbank✓ **(2 x 1) (2)**

3.1.2 Hoe kan 'n toename in inkomste lei tot ontwikkeling van nywerhede?

- 'n Toename in inkome sal lei tot 'n uitbreiding van ekonomiese aktiwiteite, want dit is beter salarisse en lone vir werknemers in die fabrieke. ✓✓
- 'n Toename in beide vraag en aanbod na goedere en dienste sal lei tot 'n toename in BBP, wat ekonomiese groei tot gevolg het ✓✓

(1 X 2) (2)

3.2. DATARESPONS

3.2.1 Watter negatiewe effek sal migrasie op die ekonomie hê?

- Misdaad koerse verhoog ✓
- Hoë werkloosheid lei tot armoede ✓
- Hoë afhanklikheid vanaf die regering ✓ **(1)**
(enige ander relevantenegatiewe effek)

3.2.2 Hoekom migreer mense na stedelike gebiede?

- Mense is opsoek na beter ekonomiese geleenthede.✓
- Opsoek na 'n beter lewenstandaard. ✓
- Opsoek na indiensneming. ✓ **(1)**

3.2.3. Beskryf kortliks die begrip *stedelike migrasie*

Dit is die beweging van mense van plattelandse na stedelike gebiede. ✓✓ **(2)**

3.2.4 Hoe sal die netto migrasie die Suid-Afrikaanse ekonomie beinvloed?

- Werkers wat werkloos is sal na ander plekke trek opsoek na werk✓✓
- Suid-Afrika sal 'n tekort aan geskoolde werkers hê omdat hulle na ander lande sal immigreer. ✓✓ **(2)**

3.2.5 Volgens jou mening hoekom is dit belangrik vir die regering om die bevolkingsgroeikoers te ken in die land?

-
- Sodat die regering kan beplan watter hulpbronne die burgers gaan benodig in die toekoms. ✓✓
- Sodat die toewysing van hulpbronne doeltreffend sal wees. ✓✓
- Hulpbronne soos infrastruktuur, onderwys en gesondheid projekte ✓✓
(enige ander korrekte relevante respons) **(4)**

3.3 DATARESPONS

3.3.1 Watter stadium van ekonomiese ontwikkeling word uitgebeeld in die bostaande inligting?

- Die self-onderhoudende fase.✓ **(1)**

3.3.2 Noem EEN aktiwiteit wat gedoen deur hierdie mense.

- jagter versamelaars✓
- jagters✓
- Versamelaars ✓ (**enige 1 x 1) (1)**

3.3.3 Wat maak die tradisionele gemeenskappe so self to be self-onderhoudend?

- Hulle produseer genoeg vir gebruik en nie vir die mark nie.✓✓ **(2)**

3.3.4 Beskryf kortliks die term *nomadiese leefstyl.*

- 'n Leefwyse waar mense met hul diere beweeg na ander gebiede soos hulpbronne uitgeput word. ✓✓ **(2)**

3.3.5 Hoe was vaardighede aangeleer gedurende hierdie fase?

- Vaardighede word aangeleer by die werk.✓✓
- Ervare persone het vaardighede geleer vir die jonger generasie.✓✓
- Voorbeelde: Steenwerk, Metaalwerk, veeteelt, ens.✓ **(4)**

3.4 Lys en verduidelik TWEE faktore wat ekonomiese ontwikkeling bemoeilik het in Suid-Afrika gedurende die landbou en mynbou fase.

- Tekort aan infrastruktuur. ✓ Ontoereikende beskikbaarheid van paaie en spoorweë het ontwikkeling aan bande gelê.✓✓
- Tekort aan kapitaal.✓ Suid-Afrika was 'n arm land met 'n ekonomie wat op lanbou gebaseer was, en wat deur die beleid van kolonialisme uitgebuit is ✓✓
- Tekort aan geskoolde werkers. ✓ Daar was 'n algemene tekort aan opgeleide mense met tegniese vaardighede om in die fabrieke en myne te werk. ✓✓
- Tekort aan mynwerkers. ✓ In die gebiede in die omgewing van die myne was daar nie genoeg mense wat in die myne wou werk nie. Lone was uiters laag✓✓

(2 x 4) (8)

3.5 Evalueer die impak van MIV/VIGS in die Suid-Afrikaanse ekonomie.

- MIV/VIGS het 'n negatiewe impak op die grootte en samestelling van die Suid-Afrikaanse bevolking, ekonomiese groei en ontwikkeling.✓✓
- Die koers van afwesigheid as gevolg van ondersoeke sal produksie verhoog en verlaag. ✓✓
- Hierdie faktore sal die produksie kapasiteit van die land verlaag✓✓
- Die ekonomie sal minder produseer (geen ekonomiese groei) ✓✓
- Die tekort aan geskoolde werkers verhoog ✓✓
- Die ekonomie sal sukkel met geskoolde werkers✓✓ **(8)**

[40]

VRAAG 4 MAKRO EKONOMIE EN EKONOMIESE STREWES

4.1 Beantwoord die volgende vrae

4.1.1 Noem TWEE tipes skaardheid.

- Absolute Skaarsheid.✓
- Relatiewe Skaarsheid.✓ **(2 x 1) (2)**

4.1.1 Hoekom is die verbruik van goedere en dienste so belangrik in die ekonomie?

- Dit lei tot ekonomiese groei – produksie van goedere en dienste/ produksie skep werksgeleenthede- ekonomiese ontwikkeling. ✓✓ **(1 x 2) (2)**

4.2 DATARESPONS

4.2.1 Watter metode word gebruik om die BBP in die bostaande tabel te bereken?

- Produksie metode.✓ **(1)**

4.2.2 Identifiseer die sektor wat die minste bygedra het tot BBP in die bostaande tabel.

- Pimêre sektor✓ **(1)**

4.2.3. Beskryf kortliks die term *Bruto Binnelandse Produk.*

- Die totale waarde van goedere en dienste geproduseer binne die grense van die land binne ‘n gegewe tydperk.✓✓ **(2)**

4.2.4 Hoe kan die Suid-Afrikaanse regering belasting gebruik om die ekonomie te stimuleer?

- Die regering kan belasting verminder✓✓
- Verbruikers sal meer geld het om te spandeer✓✓
- Die vraag na goedere en dienste sal toeneem ✓✓
- Meer goedere en dienste sal geproduseer word. ✓✓ **(2)**

4.2.5 Bereken die BBP teen markpryse by punt A. (Wys alle berekininge)

Bruto waarde toegevoeg@ basiese pryse.	1 639 485
+Belasting op produkte.	312 863✓
- Subsidies op produkte.	19 106✓
=Bruto binnelandse produk @ markpryse.	1 933 242✓✓ **(4)**

4.3 DATARESPONS

4.3.1 Wat is 'n voorbeeld van inheemse boerdery metode van Afrika in die bostaande bostaande uittreksel?

- Gemengde oesstelsel.✓ **(1)**

4.3.2 Identifiseer die inheemse metode wat in Chad gebruik is vir die produksie van suksesvolle oeste.

- 'n Reën-gevoede besproeiingstelsel.✓ **(1)**

4.3.3 Beskryf kortliks die begrip *inheemse kennis stelsels*.

- Kennis wat uniek is aan 'n gegewe kultuur of gemeenskap .✓✓
- Kennis van die omgewing saamgestel deur inheemse mense deur ervaring .✓✓ **(2)**

4.3.4 Waarom is inheemse kennis belangrik in ons lewens?

- DIt vorm die grondslag van gelowe en tradisionele praktyke.✓
- Dit vorm die basis vir probleem-oplossings vir die plaaslike gemeenskappes, veral die armes✓ **(2)**

4.3.5 Verduidelik waarom boerdery 'n belangrike ekonomiese aktiwiteit is.

- Dit voorsien goedere en dienste aan die verbruiker.✓✓
- Dit sal lei tot 'n toename in die produksie van goedere en dienste/ lei tot ekonomiese groei.✓✓
- Die omskep werksgeleenthede wat lei tot ekonomiese ontwikkeling.✓✓ **(4)**

4.4 Onderskei tussen vrye en ekonomiese goedere.

Vrye goedere	Ekonomiese goedere
○ Dit is vollop. ✓✓ ○ Dit het nut ✓✓ ○ Dit het geen ruilwaarde nie. ✓✓ ○ Voorbeelde: see water, sonlig, lug, reën water ens. ✓	○ Dit is skaars. ✓✓ ○ Het waarde en nut. ✓✓ ○ Het beperkte aanbod. ✓✓ ○ Het ruilwaarde (het 'n prys) ✓✓ ○ Voorbeelde: diamante, meubels, enige ander geproduseerde goedere ✓

(2 x 4) (8)

4.5 Bespreek die impak van stakings in die mynbou en industrieë in die ekonomie?

- Baie mense sal hul werke verloor/ afdankings✓✓
- Winsverliese wat sal lei tot lae produksie wat die ekonomiese groei affekteer. ✓✓
- Afname in BBP en BNI✓✓
- Dit kan lei tot 'n toename in inflasie✓✓
- Beleggers sal hul vertroue in die Suid-Afrikaanse ekonomie verloor en hul beleggings onttrek of stop om te investeer✓✓
- Die openbare beeld sal negatief geaffekteer word. ✓✓

(8)
[40]
TOTAAL AFDELING B: 80

AFDELING C

Beantwoorde EEN van die twee vrae in hierdie afdeling in jou antwoordeboek.

VRAAG 5: MAKRO-EKONOMIE

Elke land ervaar sikliese patrone in die ekonomie:

- Met behulp van 'n diagram, bespreek volledig die fases van 'n sakesiklus. (26)
- Verduidelik die endogene redes (Keynesianse teorie) vir die sakesiklus? (10)

INLEIDING

- Sakesiklusse is die opeenvolgende periodes van opswaaie en afswaaie van ekonomiese aktiwiteite. ✓✓
- Veranderinge in die vlak van ekonomiese aktiwiteite het 'n repeterende patroon van uitbreiding en inkrimping in produksie, inkomste en verbruik oor 'n paar jaar. ✓✓

(Aanvaar enige ander relevante inleiding / definisie.) (Maks. 2)

LIGGAAM: HOOFGEDEELTE

SAKESIKLUS

Graph 1

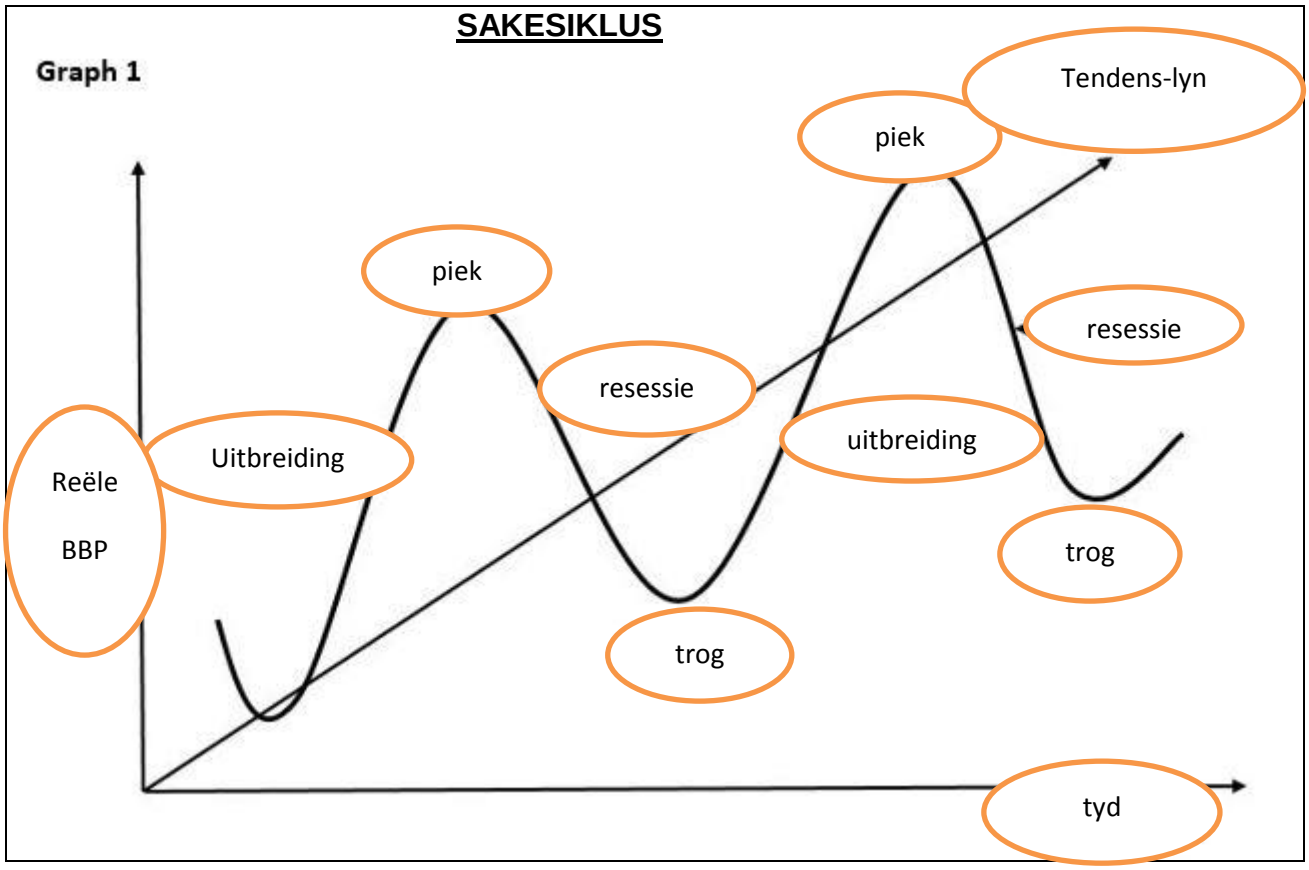

- opskrif= 1 punt
- Tendenslyn= 1 punt
- Piek= 1 punt
- Trog= 1 punt
- Benoeming van asse= 2 punte

TOTALE PUNT: (6)

1. Voorspoed fase ✓

- Daar is 'n toename in reële BBP. ✓✓
- Firmas maak hoë winste en nuwe besighede tree die mark binne.✓✓
- Hoe meer besighede open, hoe meer produksiefaktore word in diens geneem. ✓✓
- Die toename in inkomste veroorsaak 'n toename in die totale vraag wat dan produseerders sal forseer om uitset te verhoog. ✓✓
- Verhoogte uitset veroorsaak 'n toename in investerings besteding as produseerders hul besighede uitbrei en hul voorraad verhoog. ✓✓
  (Aanvaar enige relevante antwoord)

2. Resessie fase✓

- Hierdie fase volg ontmiddelik na die piek.✓✓
- Dit is die fase waar ekonomiese groei afplat.✓✓
- Dit word genoem die ekonomiese afswaai.✓✓
- Dit ontstaan wanneer daar 'n afname in ekonomiese aktiwiteit vir 'n periode van ses opeenvolgende maande of twee kwartale is.✓✓
- Indiensnemingsvlakke daal.✓✓
- Totale vraag daal.✓✓
- Die waarde van geld depresieer.✓✓
- Inflasie verhoog.✓✓
- Rentekoerse verhoog, die vraag na krediet daal.✓✓
  (Aanvaar enige relevante antwoord)

3. Depressie fase✓

- Gedurende hierdie fase sluit baie besighede hul deure gevolg deur lae uitset.✓✓
- Totale vraag verlaag as gevolg van baie mense wat 'n lae of geen inkomste ontvang nie.✓✓
- Wanneer ekonomiese groei 'n laagte punt behaal en 'n trog word bereik. ✓✓
- Besigheids sentiment is laag. ✓✓
- Lae vraag na krediet.✓✓
- Aandeel pryse neem toe.✓✓
  (Aanvaar enige relevante antwoord)

4. Herstel fase✓

- Hierdie fase volg onmiddelik na die trog. ✓✓
- Dit dui ekonomiese groei aan na die inkrimping. ✓✓
- Die herstel is stadig, maar neem toe tot dat dit die voorspoed fase bereik. ✓✓
- Produksie verhoog en indiensneming verhoog. ✓✓.
- Toename in uitvoere en die waarde van geld vermeerder.✓✓

(NB: Aanvaar die verduideliking van die piek, trog, inkrimping, uitbreiding)
'n Minimum van 20 punte word toegeken vir die verskillende fases van die sakesiklus en 6 punte vir die diagram. (Maks 26)

ADDISIONELE GEDEELTE

Verduidelik die endogene redes(Keynesianse teorie) vir sakesiklusse

- Die Keynesianse teorie dui daarop dat markte inherent onstabiel is. ✓✓
- Die vlak van ekonomiese aktiwiteite is voortdurend en onregmatig besig om die ekonomiese potensiaal te oorskiet. ✓✓
- Die prys meganisme versuim om vraag en aanbod van goedere en dienste te koordineer. ✓✓
- Pryse is nie buigbaar genoeg om afwaards aan te pas nie. ✓✓
- Hierdie wanverhoudinge veroorsaak sakesiklusse. ✓✓
- Die regeringsinmenging is daar om 'n piek of trog glad te stryk soos dit ontstaan. ✓✓ (10)

Gevolgtrekking
- Sakesiklus kan gwbruik word om ekonomiese aktiwiteite te bapaal✓✓
- Sakesiklusse kan deur ekonome sowel as enige persoon anders, gebruik word om die toestand van die ekonomie te verstaan ✓✓ (Enige relevante gevolgtrekking)

(Maks2)
[40]

VRAAG 6: EKONOMIESE STREWE

Bespreek Fase 4: Vervaardiging en dienste fase (1994 tot hede) in die geskeidenis van die Suid-Afrikaanse ontwikkeling onder die volgende sub- opskrifte:

HOOF GEDEELTE: Eienskappe van vervaardiging en dienste. (8)
Faktore wat bygedra het tot ekonomiese ontwikkeling (9)
Ekonomiese gevolge van die vervaardiging en dienste fase. (9)
ADDISIONELE GEDEELTE: Bespreek kortliks die faktore wat ekonmiese ontwikkeling en dienste bemoeilik het. (10)

Inleiding

Vanaf 1994 het globalisering Suid-Afrika bevoordeel as gevolg van die toeganklikheid tot die internasionale markte .✓✓(Enige relevante antwoord maks 2 punte)

Hoofgedeelte

Eienskappe van die vervaardiging en dienste

- Vervaardiging het ontstaan as gevolg van die Werêld Oorlog en baie items wat eers ingevoer was moes nou plaaslike geproduseer word, na die einde van die oorlog. ✓✓
- Vervaardiging het meer gesofistikeerd geword en uitvoere het wegbeweeg van tradisionele rou material met uitvoer bevordering na 1990. ✓✓
- Regerings inisiatiewe se doelwit was om groei te deel en industralisasie te versprei oor die land.(desentralisasie). ✓✓
- Wisselkoerse was onstabiel, met 'n sterk rand wat uitvoere bemoeilik het deur uitvoere duur te maak. ✓✓

(Maks 8 punte)

Faktore wat bygedra het tot ekonomiese ontwikkeling

- Demokratiese regering✓- vanaf 1994 was daar ‘n toename in die vertroue van Suid-Afrikaanse markte en meer investering in die land het gelei tot ‘n toename in uitset. ✓✓
- Die depresieerende rand✓- invoere deur ryk Suid-Afrikaners het die rand verswak en uitvoere en uitvoere bevorder. ✓
- Arbeidproduktiwiteit✓- beter bestuursvaardighede, toename in investering in arbeid-besparings toerusting en vaardigheids ontwikkeling het arbeidsproduktiwiteit verbeter. ✓✓
- Invloei van kapitaal✓- vertroue in die ekonomie en die stabiele lae inflasie sowel as die stabiliteit gedurende die globale finansiële krisis, het investering in Suid-Afrika verhoog.✓✓ (Maks 9 punte)

Ekonomiese gevolge van die vervaardiging en dienste fase

- Uitkontraktering✓ - Suid-Afrika het een van die hoof uitkontrakterende land geword, bv. personeeladministrasie. ✓✓
- Dienste ✓- as gevolg van die groei in internasionale handel, het produksie en verkope toegeneem wat 'n verhoging in hoeveelhede van insetdienste soos vervoer, versekering, kommunikasie en bemarking tot gevolg het ✓✓
- Toerisme✓-maak ‘n substantiewe bydra tot indiensneming ✓✓

(Maks 9 punte)
Maks 26 punte

ADDISIONELE GEDEELTE

Bespreek kortliks die faktore wat ekonomiese groei bemoeilik het tydens ekonomiese ontwikkeling van vervaardiging en dienste.

- Tekort aan geskoolde werkers ✓- lae vlakke van onderwys en volwasse geletterdheid bemoeilik vaardigheids ontwikkeling.a ✓✓
- Tekort aan investerings kapitaal✓- Suid-Afrika is ‘n lae besparings nasie en wisselkoers beheer is verlaag end it lei tot uitvloeie.. ✓✓
- Krag tekorte ✓- Eskom ervaar moeilikheid met sy kapasiteit, end it affekteer vervaardigings uitset. ✓✓
- Misdaad en korrupsie✓- politieke onsekerheid en die regerings korrupsie verlaag beleggers se vertroue✓✓ (Maks 10 punte)

Gevolgtrekking

‘n Kenmerk van 'n ontwikkelende nasie is die toename in investering in die tersiêre sektor. Suid-Africa se ekonomie fokus op hierdie sektore om die BBP (ekonomiese groei) te verbeter.✓✓
(*Aanvaar enige relevante gevolgrekking maks 2 punte)* (Maks 2 punte)

TOTAAL AFDELING C:40
GROOT TOTAAL:150

Kopiereg voorbehou